

16. november 2022

UKA 2022/172

Apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissaq, qanoq iliorluni piujuaannartitsineq tunngavigalugu takornariaqarneq ineriartortinneqassava?

(Inatsisartunut gruppiat, Inuit Ataqtigiit)

Siumumiit oqallissaarut una oqallissaarisumut qujassuteqaateqarfigerusupparput.

Aammalu Naalackersuisup akissutaanut eqqarsaatigisaanut suliniummullu aallarteqqissimasaanut qujavugut.

Siumumiilli uumap apeqqutip iluaniittup ilaa, piujuaannartitsineq tunngavigalugu takornariaqarnermi unnuisarfinni assigisaannilu meqqiliisarneq ass. Svanemærki piujuaannartitsinermut ilisarnaataasoq pillugu Nunani Avannarliit Siunnersuisooqatigiivini Socialdemokraatiniik siunnersuuteqarfiginikuuarput, siunertaralugu unnuisarfittut taamaattunik meqqinik atuissagaanni suut piumasaqaataanersut malittarisassiuunneqartariaqarmata. Siunnersuut taanna Nunani Avannarlerni qaqtarput piffissami qaninnerusumi Naalackersuisut aqputigalugit Inatsisartunut apuukkumaartoq neriuutigaarput. Tassami sutigut tamatigut mingutsitsinerup akiorneqarnissaa tamatta sulissutigisariaqarparput.

Oqallisissiali imarisaaniittoq aamma Kulturikkut, ilinniartitaanikkut, ilisimatusarnikkut ilageeqqarnikkullu ataatsimiisitaliami Qangarnisarsiorunit, ilisimatuunik, pulaartoqaqqammerpugut, tassani Avannersuarmi takornariaqarnermit kinguneqartumit nunap tummaavigineqarnerani nungullaraluttuinnartarnera ersarissaassutigineqarluni, tamannalu ataatsimiititaliamit eqqarsaatip ineritsikkiartoqqissinnaanissaa siunnerfigalutigu.

Unali oqallissaarut naleqarnerulersitsinermut tunngasuvoq. Tassami oqallisissiap qulequtaa Naalagaaffiit Peqatigiit piujuaannartitsinissamut anguniagaanneersuvoq, tassanilu takornariaqarnermut tunngasortaani nunaqavissut namminneerlutik nunaminnit takornarissanut neqeroorutigisinnaasaannut tunngammat, tassani avatangiiserisaq nuna imarlu, inuiaqatigiussuseq, nunap aaqqissuussaana, ileqqut naleqartitalu pineqarmata. Siumumiilli takornariaqarnermut siunnerfimmuut tamanna eqqarsaat naapertuulluinnarpoq, tassami uani nunaqavissut namminneerlutik takornariaqarneq sanarfinissaannut, aningaasarsiorfiginissaanut aaqqissuunnissaannullu tunngammat. Takornariaqarnermi

piujuaannartitsinissamut siunnerfiit nunanut ineriartortitassanut ikorfartuisuuvortaaq, nunat taakku namminneerlutik nunatut naleqartitaat naapertorlugit inuussutissatigut piorsaanissamut siunnerfeqartuummata.

Taamaattumillu oqallisissiaq nunat inoqqaavisa pisinnaatitaaffiitut aamma tunngavoq.

Takornariaqalerinermi suliaqartuusut, Visit Greenland Juulip aqqarngani 2019-imi qulequtaq taannarpiaq takornarialerisorpassuillu sammisivaat, tassanngalu innersuussutit aqqanillit naammassineqarsimallutik. Taakkulu atuaraanni piujuaannartitsinissamut takornariaqarnermut sinaakkutissaalluartutut atorineqarsinnaallutik.

Ullutsinni innuttaasut umiarsuarnit tikittunut isiginnaaginnartunngorsimanagerat, takornarissat allamiunit angalaarunneqarlutik nunatsinniittalersimanagerat tamatta maani nunaqartuusugut isumakuluutigisarpaput.

Tamanna nunatut naleqartitsinitsinni immaqa inuttut imminut apeqquseqqalersimanagermit aallaaviusimassaaq. Nunasiaataanerup kingunerinnit tamanna misigissuseq aallaaveqartoq qulakkeerneqartareersoq nalunngilarput.

Taassumap malitsigisaanit amerlaqaat nunatsinni ileqquvut avatangiiserisatsinniittullu naleqanngitsuusorisavut nunarsuarmioqatitsinnut nalitoorujussuit. Tassa allanngortinngikkaluarlugit naleqalersissinnaasavut amerlasoorujussuupput. Assersuutigiinnarlara inuiappassuarnit ukiuni tulluittuni, maannakkullu ujartorneqaleraluttuinnartoq teknologip aqqani illoqarfissuanngornerillu inunnit kiserliortitsiartuaarneranni aammalu aningaasaatilinni imaaliallaannaq nunat imminnut niiveqatigiinnerinni pigisassanik imaaliallaannaq pisisinnaalernikuunermi inuttut amigaatigileriaartuaarneqartoq, tassa inuppalaarneq. Suli nunatsinni ilaqutareeruserput, ataatsimoorujussuarternerput, inoqatitsinnut ikiuillaqqinnerput, qanilaartuunerput, perusisarnernivut, paggaartarnivut, tunniussa qarususuttuunerput, ilassioruunerput, tamakku tamarmik inuppalaassutsimut tunngasut nalitoorujussuupput. Pilisarnivut, ammerisarnivut, sanaluttarnivut, tamarmik immikkut piffimmiit piffimmut assigiinngissinnaaqisut, ilaatigut nammineq nunaqqataagaluarluta takunngitsoortakkavut pilerinarluinnartut annertunerusumik aningaasarsiorfiginngilagut, nunaqqatigiit ilutsinni kisianni aamma takornarissanut.

Naalakkersuisullu akissuteqaataani nunatsinni takornarialerineq pillugu periusissiasaq pillugu suliaq aallartiteqqissimavaa, pilerinarpoq takornariaqarnermut tunngasut nunatut qanoq aqqissuuteqqinneqalernissaanut siunnerfigiligassat malinnaaffigissallugit.

Avatangiisimut eriaginninneq suli nalitusarsinnaasatta ilagivaat, uagummi issittormiuusugut sassumap arnaa oqaluttuaatigivarput, eriaginnittumik pissuseqanngikkutta pillaasarnera oqaluttuami nalunngilarput, taannalu oqaluttuaq naleqartinnerullugu inuiattut

nalitusarnerussagipput aallaavigisinnaalluarparput, tassani uagut nunatta saligaatsuunissaa, inoqatitsinnut pissuserissaarnissaq, tassa inuppalaassuserput nalituunngorsarnissaanut eqqarsaat nalitusarnerussagipput. Takornarianut taamaattumik piumasaqaatit aningaasanut aamma tunngapput, tassami ilaatigut oqallisigineqarpoq akilleeqqaarluni nunamut tummarsinnaaneq inatsisinngussasoq.

Taamaattumik inuiaqatitsinnut massakut pikkorissaasut Innovation Greenlandiusimasumit, massakut Nalimmik taaguuteqaleqqammisumit, pitsaalluinnartutut Siumumiit isigaarput. Amigaatiginarsinnaasorli unaavoq, allanngortinngikkaluarlugit naleqartitsilernissap eqqartorluarnissaa, aammalu nunaqavissunut pikkorissaanerit, allagartartaartitsinnaanerit, nunalu tamakkerlugu ataqatigiissumik takornarissanut alanngortaat Visit Greenlandip suli inerisarnerunissaa, nunami ataqatigiissaarilluarnikkut kisianni aamma avatitsinnit tikittussanut piumasaqaateqalernissamut siunnerfeqalernissaq kissaatiginarpoq.

Aasaq Sardiniamiippunga, Sardiniami sumi tamaani allagartaqarpoq sissap sioraanik nunamit annisseqqusaasoqanngitsoq, allaat allagartat ataani annisseriaraluarsimasut qanoq pillaatissinneqarsimanerat ersisaarutitut atorneqarluni. Tassa naleqartippaat nunaminni avatangiiserisartik eriaqissallugu, nammineq pigalugu. Sioraannanguatut isigisagut taakkununga nalitoorujussuusut. Uagullu avatangiisitsinnut nakkutilliinerput naleqartitsinerpullu aamma ilanngullugit takorniaqarnermut periusissiami eqqarsaatitut ilanngunnissaa kissaatiginaqaaq.

Takornarialerinemik suliaqartuusut, nunaqavissunut suli ataqqinninnerullutik ataqatigiissaarinerminni peqataatinnissaat, namminneq oqaatsiminnik atuillutik paasinartumik pikkorissarnissaat, piffinniit piffinnut assigiinngikkaluanik piminnik nalitusaanerminni nuna tamakkerlugu periusissiamut ilaatinneqarnissaat kissaatiginartorujussuupput.

Piujuaannartitsinissaq siunnerfigalugu takornariaqarneq pillugu ukkatarinninneq Siumumiit uku: kinaassuseq ileqqullu nalitusarneqarnissaannut qitiusussatut kissaatigaarput.

Najaaraq Møller, Siumut